

Мода є формою мови та вираження, що базується на її історичному підґрунті, вона може бути надзвичайно елітарною, розділяючою та водночас об'єднуючою. Вона також може відігравати певну роль у збереженні культурних традицій і звичаїв. Традиційний одяг і текстиль можна розглядати як культурні артефакти, які розповідають про історію та ідентичність певної спільноти.

Невербальна комунікація така ж давня, як і людство. Сучасний стан знань говорить про те, що невербальне спілкування в багатьох ситуаціях так само важливе або навіть важливіше, ніж вербальне.

Мельник Г. М.

*кандидатка педагогічних наук, доцентка,
доцентка кафедри технологічної та професійної освіти
Дрогобицького державного педагогічного
університету ім. Івана Франка*

НАСТУПНІСТЬ НАВЧАННЯ УКРАЇНСЬКОЇ ВИШИВКИ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ТЕХНОЛОГІЙ

Вишивання є найпопулярнішим видом українського декоративно-ужиткового мистецтва, адже ним до снаги займатися як справжньому майстру, так і простому поціновувачу й навіть новачку. Нині серед молоді спостерігається зростання інтересу до індивідуального виготовлення вишитих виробів. На фоні сучасної тенденції до стандартизації й уніфікації промислових виробів, оригінальні роботи, створені власними руками, набувають особливої цінності, бо відображають творчий потенціал молодої людини, її індивідуальну й неповторну манеру, водночас розвиваючи художню культуру народу.

Зміст праці сьогодні визначається зростаючою часткою творчості в діяльності та результатах. У зв'язку з цим, перед закладами освіти стоїть завдання закласти підґрунтя майстерності й виховати молоде покоління самостійним, творчим, ініціативним. У реалізації цього завдання важливе

місце належить наступності, яка є важливою умовою існування системи освіти загалом, так і вищої освіти зокрема. Вона передбачає постановку та розв'язання навчальних завдань на різних рівнях її здобуття у закладах вищої освіти.

У суспільних відносинах наступність передбачає передачу й засвоєння суспільних і культурних цінностей від покоління до покоління, а у педагогіці наступність позначає зв'язок між різними рівнями та щаблями системи освіти. Натомість, наступність у навчанні трактується як встановлення зв'язку та співвідношень між змістовими частинами навчальної дисципліни на різних етапах її вивчення.

Широкі можливості в реалізації цих завдань закладено в навчанні технологіям вишивки, що є важливим елементом фахової підготовки майбутніх учителів технологій, який сприяє збереженню, популяризації та розвитку традиційної культури й національної мистецької спадщини.

Організація занять цим видом декоративно-ужиткового мистецтва передбачає наступність у змісті, формах і методах навчання на різних ступенях освіти. Лише за умови чіткої організації та продуманого плану всього освітнього процесу, такі заняття набувають ефективності, зокрема: прилучають студентів до скарбів цього мистецтва, активізують їхні творчі здібності, сприяють формуванню життєвого досвіду та відповідних компетентностей.

Сьогодні нагромаджений позитивний досвід реалізації освітнього процесу з вивчення майбутніми педагогами технологій вишивки. Однак прорахунки в організації роботи, безсистемність у виборі методичного забезпечення знижують ефективність впровадження творчих ідей.

Мистецтво вишивки – достатньо давнє рукоділля, тому в Україні сьогодні відомі понад 100 дивовижних вишивальних технік, які охоплюють різні історичні епохи та етнографічні регіони, способи виконання, використання різноманітних матеріалів тощо. Перше знайомство з мистецтвом вишивки у студентів відбувається по-різному:

хтось набуває початкових умінь в сімейному колі, для когось цей процес реалізується у закладах загальної середньої чи позашкільної освіти.

У Дрогобицькому державному педагогічному університеті імені Івана Франка знайомство з цим видом мистецтва розпочинається із відвідин музеїв, творчих майстерень, навчально-наукових мистецьких лабораторій, де студенти мають змогу доторкнутися до надбань як предків, так і сучасних майстрів вишивки. Однак, враховуючи, що майбутні учителі технологій та інформатики спеціалізуються на сучасних інформаційно-комунікаційних технологіях, наукових дослідженнях та інших сучасних підходах, важливо знайти баланс між традиційними і сучасними навчальними матеріалами.

Одним зі способів досягнення такого балансу є введення елементів української вишивки в курси з етнодизайну, історії національного костюма, декоративно-ужиткового мистецтва або технологічного практикуму, які майбутні вчителі технологій можуть вивчати впродовж усіх років фахової підготовки. Це передбачає оволодіння основними технологіями вишивки, вивчення різних стилів і мотивів, а також історичного контексту, пов'язаного зі становлення та розвитком українського вишивального мистецтва.

Спочатку студенти оволодівають прийомами та способами вишивання, які є характерними на українській вишивці на заняттях з курсу «Технологічний практикум». Далі – здійснюють пошукову роботу зі збору зразків народного вишивання у предметах вжитку та вбранні у місцях свого проживання. Ці матеріали лягають в основу реалізації різноманітних творчих проєктів, як-от: «Бабусина сорочка», «Весільний рушник», «Народне вбрання для молодшої (го) сестри (брата)», «Реплікація народного одягу бойків», «Таємниці стародавньої скрині» та ін.

Практика показує, що при правильному розподілі змісту навчання, вдалому доборі методичних прийомів роботи зі студентами на різних етапах навчання обов'язково слід враховувати наступність в засвоєнні

знань, формуванні інтелектуальних умінь, практичних навичок і прийомів творчої діяльності.

Чимало різновидів народного рукоділля майбутні вчителі технологій пізнають у процесі занять з курсу «Декоративно-ужиткове мистецтво». Так, приміром, окрім вишивки, студенти долучаються до збирання зразків народного вбрання, вибійки, ткання, виготовлення прикрас і супутніх ремесел, які в подальшому лягають в основу написання курсових і магістерських робіт, підготовки до Всеукраїнського конкурсу наукових праць студентської молоді.

У процесі вивчення предмету «Проектування швейних виробів» набуті знання та сформовані вміння студенти застосовують при розробці моделей на основі типів народного крою, виборі технологій виготовлення й оздоблення одягу, виготовленні сучасного одягу в етностилі та ін.

Ще однією дисципліною, де студенти мають змогу продовжити ознайомлення з особливостями вишивального мистецтва, є «Історія національного костюму», який дає змогу заглибитися у минуле та пізнати чимало цікавого не лише щодо становлення вишивки як технології, а й оздоблення для прикрашання одягу.

Окрім традиційних засобів декорування одягу, предметів інтер'єру студенти у процесі виконання магістерських досліджень долучаються до світових надбань у цій царині. Також майбутні учителі беруть участь у майстер-класах з вишивки, відвідують вернісажі, виставки та музеї, де представлені твори вишивального мистецтва, а також мають можливість пройти стажування у вишивальних ательє та творчих майстернях відомих вишивальниць і ткаць. Це дозволяє їм поглибити знання і навички в цій галузі. Використання сучасних технологій, таких як вебінари, відеоуроки й інтерактивні онлайн-ресурси також є корисними для навчання української вишивки. Вони дозволяють студентам-учителям отримати доступ до мистецьких і навчальних матеріалів та набути досвіду вишивання навіть у випадках, коли вони не мають змоги особисто відвідувати курси або

майстер-класи. Важливо впроваджувати інноваційні підходи до навчання, поєднуючи традиційні техніки вишивки з сучасними технологіями. Наприклад, студенти-учителі можуть застосовувати комп'ютерні програми для створення дизайнів вишивки, вивчати використання цифрових технологій для програмування вишивальних машин або навіть розробки власних веб-сайтів чи мобільних додатків із «просування» власноруч виготовлених вишиваних виробів на ринок збуту з метою їх популяризації та продажу.

Слід зазначити, що глибоке освоєння української вишивки студентською молоддю є доступним лише для тих, хто насправді цікавиться цим видом мистецтва та бажає його вивчати. Наступність в позааудиторному навчанні технологіям української вишивки забезпечується шляхом відвідування спеціалізованих курсів, лекцій, майстер-класів й освітніх Інтернет-ресурсів, на яких знання і навички вишивки передаються від досвідчених майстрів. Також важливо забезпечити можливість співпраці з популярними вишивальними ательє, творчими майстернями, краєзнавчими музеями, галереями й ін. шляхом створення взаємовигідних партнерських програм.

Загалом, наступність в навчанні мистецтву української вишивки майбутніх учителів полягає в поєднанні традиційних вишивальних технік і цінностей зі сучасними підходами та технологіями. Це допоможе зберегти й популяризувати українську вишивку як важливу складову національної культурної спадщини, а також розвинути творчість, професійні вміння, навички і компетентності майбутніх учителів технологій.